

KRONIKK

JAKT OG FISKE: Rådet for dyreetikk gjør seg til et tankepoliti som fordømmer motivene til norske jegere og sportsfiskere, mener kronikkforfatterne.

Dyreetisk tankepoliti

Jon M. Arnemo
Professor og veterinær,
dr.med.vet.

Torstein Storaas
Prorektor og høyskolelektor,
dr.scient. - Høgskolen i Hedmark,
Campus Evenstad

TA BORT mellomrommet i «jeg er» – og du får jeger. Mennesket er jeger, dermed er mennesket. Kun to millioner mennesker levde på vår planet før landbruket ble utviklet. De levde av jakt, fiske og sanking i 200 000 år og før dem jaktet og fisket forfedrene i millioner av år. Jordbruket i Norge har vart i bare 5 000 år. Industrialisert landbruk og fiske har ført til at kloden nå før langt over 6 milliarder mennesker. Fremdeles liker likevel mange nordmenn å være ute, gå på tur, jakte og fiske, sove ute og brenne bål. Vi gjør dette fordi vi liker at naturen inni oss møter naturen rundt oss. Vi må tenke grundig gjennom hvordan vi oppfører oss mot fisk og vilt når fangsten ikke er av nød, men av glede. Rådet for dyreetikk har i oppgave å rettlede oss i oppførsel mot dyr. Konsekvensen av deres råd er at vi må slutte å jakte og fiske. En konsekvens av Rådets uttalelser er at statsministerens duejakt er etisk uforsvarlig. Rådet skremmer oss.

VILLE DYR LEVER FRITT. Tidligere jaktet også mennesket fritt. Etter hvert som mennesket spredde seg til nye kontinenter, utryddet det dyrearter. Da steinaldermennesket kom til Amerika forsvant over 50 megastore dyrearter, i Australia forsvant de store pungdyrene, på New Guinea forsvant de store ikke-flygende fuglene, i Eurasia forsvant ullhåret neshorn og mammut. Etter at vi begynte som jordbrukere klarte vi å utrydde også mindre dyrearter fra store områder. I Norge var det så få store dyrearter igjen at Kong Håkon og Fridtjof Nansen jaktet hare! Etter at vi fikk moderne viltlov og viltforvaltning har vi fått tette bestander av elg, villrein, rådyr, hjort, bever, ja til og med små og store rovdyr er tilbake eller på vei tilbake. Svært mye av kunnskapen vi bruker for å forvalte viltet sikkert, har vi fått ved å bruke radiotelemetri. Ingen arter i Norge er trua av ordinær jakt.

DET ER LETTARE å få livet av ein skadeskotten rein, sa villreinjegeren i mataukens tid og skjøt alt han kunne inn i flokken. For en sulten matjeger spilte ikke dyrs lidelse noen rolle. Dyrs lidelse kom inn med jaktloven av 1951. I dag er jegermiljøene preget av en holdning som sier at skadeskyting skal unngås. Skadeskyting fører til at dyr lider og at den gode jaktopplevelsen blir ødelagt.

Jakt og fiske er en prosess med tre ulike faser. I første fasen overlistet jegeren viltet. I den andre fasen blir viltet avlivet. Den tredje fasen er å bruke byttet. Å overliste viltet og å bruke byttet er ubetinget en morsom glede. Når man klarer det. I all vår forhistorie har dette vært like viktig som å forplante seg. For menn var det trolig en forutsetning for forplantning. Å avlive viltet er en alvorlig handling til å kalles en

**JAKT-
GLEDE:** På et vis kunne man vel si at den som ikke har drept vilt ikke har noen rett til å spise kjøtt, skriver kronikkforfatterne, som her kritiserer Forsøksdyr-utvalget, Naturvernforbundet og Rådet for dyreetikk. Foto: Torstein Storaas

glede. Men vi har psykologiske mekanismer som gjør at jegeren oppfatter det som en nødvendig del av jakten og livet. På et vis kunne man vel si at den som ikke har drept vilt ikke har noen rett til å spise kjøtt. Likevel trenger ikke sportsfiskeren å avlive. Når fisken er overlistet og overvunnet kan fiskeren slippe den uskadd tilbake i vannet dersom fiskeren har nok mat. Jegeren kan ikke det etter at viltet er skutt.

RÅDET FOR dyreetikk vurderer handlingene ut fra motivet til jegeren og fiskeren. Rådet mener at man må ha en aktverdig grunn for å drepe et dyr, uansett dyreart. Å drepe et dyr bare for forlystelse, er ikke etisk akseptabelt. Ordet forlystelse er i seg selv negativt og fører våre tanker til dekadente romerske orgier. Om fiske skriver Rådet at det ikke er forsvarlig å fiske av spenning og opplevelse. Vi tolker dette slik at Rådet mener at dersom jegeren sier at han jakter eller fisker for å skaffe seg mat er jakt greit. Dersom man jakter eller fisker for å oppleve hele prosessen fra overlisting til det gode måltidet, er det forlystelse og etisk uakseptabelt. Problemet er at nesten alle som jakter i den vestlige verden ville fått langt mer mat for pengene dersom de brukte pengene i butikken i stedet for å kjøpe utstyr og jakt- og fiskerettigheter. Rådet ser ikke på følgene av jakt og fiske, men gjør seg til et tankepoliti som fordømmer motivet til norske jegere og sportsfiskere.

Forsøksdyrutvalget og Naturvernforbundet har markert seg med sterke og merkelige synspunkter på viltforskning og jakt. Vi finner det rart at millioner av sauer og storfe kan gå gjennom hele livet med merker i begge ørene, mens ørmerking av noen få ulver betraktes som uetisk. Det skytes 35 000 elger og skadeskytes 3 000 elger og det drepes 2 000 elger i trafikken hvert eneste år uten at det genererer noen debatt i de engere kretser av etikkysnere. Men å

« En konsekvens av Rådets uttalelser er at statsministerens duejakt er etisk uforsvarlig. Rådet skremmer oss.

merke noen få elger med enkle og billige radiosendere for å finne ut hvor elgene er om vinteren og i jakttida, blir plutselig uetisk. Å skyte rødrev fra snøskuter for å redde fjellreven, er god etikk. Men å avlive en jervefamilie på våren for å unngå skader og drap på sauer, er veldig uetisk. Disse formene for dyreetikk er som hentet ut av George Orwells roman Kamerat Napoleon der alle dyr var like, men noen dyr var like- re enn andre.

JAKT OG FISKE er grunnlaget for en milliardindustri med sportsartikler, kjøp av rettigheter, pels og kjøtt. Viktigere er kultur og folkehelse. NINA (Norsk institutt for naturforskning) og Høgskolen i Hedmark arbeider med en rapport om den norske rypejegeren. Rypejegeren med fuglehund er en mann på nær 50 år som i gjennomsnitt jakter en god uke, men bruker nær 56 dager relatert til jakta si. Jakt og jaktforberedelser fører middelaldrende menn ut i naturen. Over 50 000 mennesker jakter rype. Nær 200 000 står i jegerregisteret. Langt flere fisker. Dette er folkehelse!

Vi blir skremt av Rådet for dyreetikk. Rådet vurderer våre tanker og motiver, ikke våre handlinger. Dersom de skulle nå fram med sine syn, må vi slutte med å praktisere en fordums kultur slik den i ubrutt tradisjon er tilpasset vår tid. Vi leser med stor glede at statsministeren og justisministeren begge har tatt jegerprøve for å jakte for og med glede. Vi spør med undring hva som skjer med flinke, fornuftige folk som kommer i utvalg med bestemte formål. Gjør formålsrettet idealisme deltakerne blinde og mer katolske enn paven?

Forskningsdagene

FORSKNINGSDAGENE 2008

- Arrangeres i år for 14. gang.
 - Tid: 19. - 28. september.
 - Tema i år: Miljøvennlig energi. Deltema: Kunst og vitenskap og Wergelandåret. Alle andre fagfelt er representert.
 - Over 1000 arrangementer i regi av 200 arrangører over hele landet.
 - I fjor var det omtrent 2000 timer med arrangementer som presenterte forskning på utradisjonelt vis for folk flest.
 - Norges forskningsråd står bak Forskningsdagene i samarbeid med universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter, biblioteker, muséer og næringsliv.
 - Arrangementene er gratis.
- Tidligere kronikker i serien:**
18.9: Anne Kjersti Fahlvik og Hans Otto Haaland, «En ny energialder»
19.9: Per Espen Stoknes, «Klimasaken går bra – det er verre med klimaet»
20.9: Eirik Newth, «Norge i 2050»
22.9: Jørgen Randers, «Hvem skal kjøpe vindkraften vår?»
23.9: Anne Mari Svensson m.fl.: «Vi må starte nå» Om transportsektoren.
24.9: Mark Brown, «Hardangervidda 'light'»
25.9: Gro Bjerga, «Viten gjennom kunst»
26.9: Nordbotten/Dahle, «Utopiske Greenpeace»

DEBATT I DAGBLADET

Send til debatt@dagbladet.no eller kronikk@dagbladet.no
Tlf: 24 00 10 00

Debattredaktør: **Simen Ekern**. Debatt: **Marte Michelet**. Kronikk: **Mikael Godø**. Debatt på nett: **Astrid Meland**.

HOVEDINNLEGG: 5000 tegn inkl. mellomrom. KRONIKK: 7000 tegn inkl. mellomrom. INNLEGG: 2000 tegn inkl. mellomrom.

REPLIKK/KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom. Vennligst legg ved portrettfoto.

Mer informasjon om hvordan du får innlegg publisert hos oss finner du på dagbladet.no/debatt. Dagbladet tar ikke inn innlegg som er tilbudt flere publikasjoner. Vi tar dessverre bare imot innlegg i elektronisk form.